

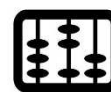
OPERATIE STOFKAM

DOEL

Inleiding

Operatie Stofkam staat in het teken van realistisch ramen. Een bestuurlijke toets in welke mate de begroting betrouwbaar en solide is opgebouwd. Waar loopt de begroting uit de pas met de realiteit? En in welke mate is dit ruimte, een tekort, of een voorlopig acceptabel risico?

Realistisch ramen

En daarmee input voor de kaderbrief 2018 e.v.

Proces

Het algemeen bestuur heeft de auditcommissie opdracht gegeven deze operatie uit te voeren. En wel om dit binnen een aantal maanden te organiseren, omdat de uitkomsten belangrijke input zijn voor de kaderbrief.

De auditcommissie heeft de opdracht breder geïnterpreteerd dan vaak gebruikelijk is bij dergelijke operaties. De focus ligt niet alleen op realistisch ramen, maar ook op het in kaart brengen van aandachtspunten waar een beleidskeuze gewenst is en het inzichtelijk maken van risico's die in de toekomst kunnen leiden tot een

aanpassing van de begroting. Denk bijvoorbeeld aan de nog onbekende impact van een nieuwe omgevingswet.

Voor deze operatie heeft de auditcommissie twee werksessies belegd. In de eerste zijn de focuspunten benoemd voor deze operatie. Enerzijds zijn dit inhoudelijke thema's, waarvan het bestuur weet dat er spanning op het budget staat. Een grondige analyse helpt om in te schatten in welke mate de ramingen realistisch zijn.

Daarnaast zijn er een aantal meer financieel georiënteerde aandachtsgebieden. Bijvoorbeeld in welke mate er structurele budgetafwijkingen zijn, of de afschrijvingstermijnen realistisch zijn en of de reserves en voorzieningen goed geraamd zijn.

De strategisch financieel adviseurs van de veiligheidsregio hebben vervolgens voor ieder thema een adequate, diepgaande en kritische analyse gemaakt. Iedere post is beoordeeld of het niet scherper kan. Vervolgens zijn deze resultaten gepresenteerd aan de auditcommissie, in haar tweede werksessie.

Auditcommissie

WIE?

Met ambtelijke ondersteuning van financieel adviseurs

Het eindresultaat is samengevat in dit document. Per thema is onderscheid gemaakt tussen besparingen en uitzettingen. Daarbij vallen een aantal plussen en minnen tegen elkaar weg. De overige afwijkingen worden onderscheiden in de mate waarin een beleidskeuze nog invloed kan hebben over de hoogte van de afwijking:

Onderwerp	Gezondheid	Veiligheid	Beïnvloedbaar?
Aansluiten sociaal domein	-100	0	Ja
Energiekosten	-20	-20	Nee
Onderhoudsvoorziening	0	-100	Nee
Lagere geldrente	50	200	Ja
Verlenging afschrijvingstermijnen	25	425	Ja
Inkoop en aanbesteding	10	20	Ja
Totaal	-35	525	

In totaal derhalve een verlaging van de gemeentelijke bijdrage met € 490.000.

De auditcommissie stelt voor om alle onderwerpen op te nemen in de kaderbrief 2018 – 2021, zodat niet alleen een beleidsinhoudelijke keus voor ieder thema gemaakt kan worden, maar ook een integrale afweging tussen de verschillende plussen en minnen. Daarmee is het resultaat van Operatie Stofkam

niet alleen één van financiële efficiëntie en een realistisch geraamde begroting, maar minstens zo zeer een investering in de effectiviteit van de veiligheidsregio.

Brandweer

Vakbekwaamheid

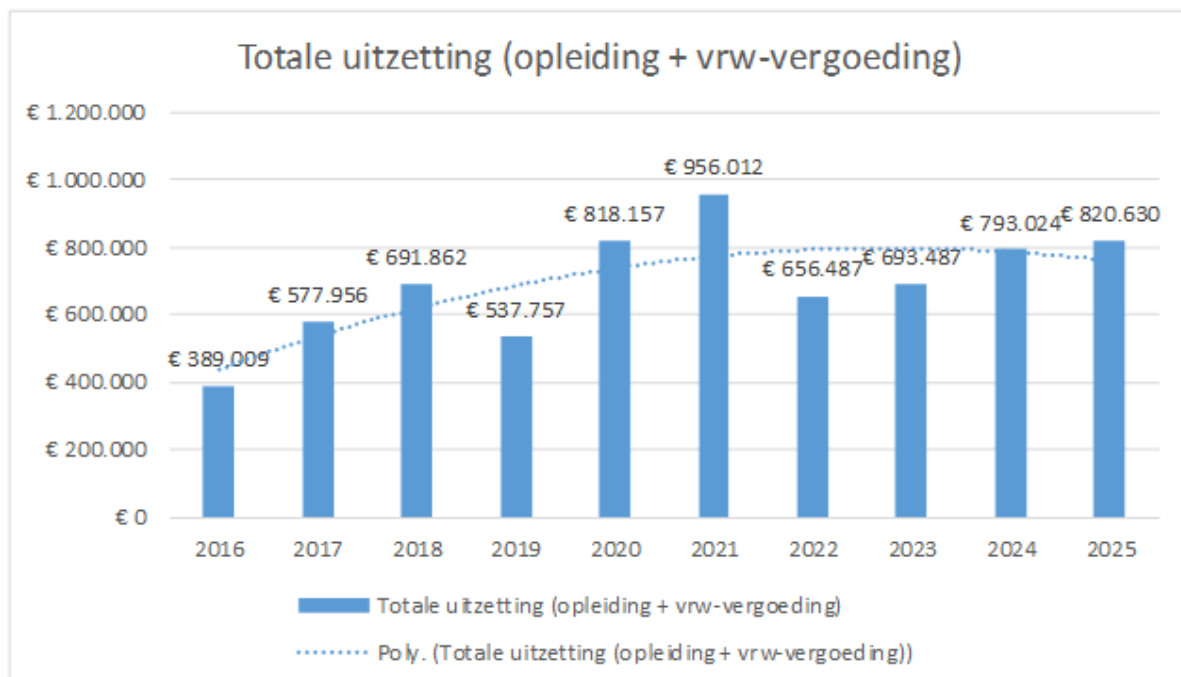
Inleiding

In de kaderbrief 2017-2020 heeft Brandweer Fryslân de negatieve financiële effecten van de verhoogde en versnelde uit- en instroom van brandweervrijwilligers beschreven. Deze versnelde uit- en instroom ontstaat door een tweetal ontwikkelingen, namelijk:

1. demografische ontwikkeling: de vergrijzing;
2. sociaal maatschappelijke ontwikkeling: een toenemende mobiliteit van vrijwilligers.

Samengevat moet niet alleen de piek in de vervanging worden opgevangen. De verwachting is dat vrijwilligers zich in de toekomst voor een kortere periode binden aan de organisatie, waardoor er structureel kennis verloren gaat voor de organisatie. Dit vraagt om een structurele verhoging van het budget.

De analyse en (financiële) gevolgen hiervan met betrekking tot vakbekwaam worden zijn op 17 maart 2016 gedeeld in de bestuurscommissie Veiligheid. Het beeld toonde een tekort dat in 2016 al € 389.000 kan bedragen, om daarna op te lopen tot structureel zo'n € 800.000. Deze uitzetting is inclusief de hogere vrijwilligersvergoeding die betaald moet worden voor de extra opleidingsuren.

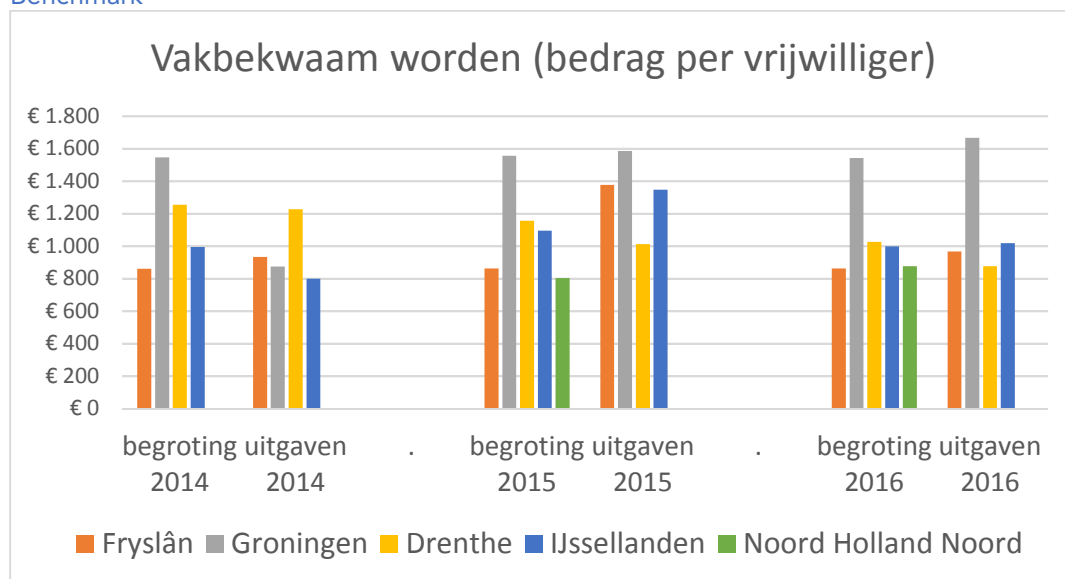
Risico's

In de bestuurscommissie is besloten om voorlopig niet verder dan een jaar vooruit te kijken en de extra benodigde middelen bestuurlijk voor te leggen als begrotingswijziging. Het belangrijkste argument hiervoor is dat de uitkomsten in hoge mate worden beïnvloed door het op te stellen dekkingsplan 2.0.

De geoptimaliseerde inrichting van de repressieve organisatie geeft ook duidelijkheid over de noodzakelijke bezetting van elke post. Dit heeft direct effect op de geschetste uitzetting van middelen en – bij gelijkblijvend budget - op het beschikbare opleidingsbudget per persoon, en is dan ook het uitgangspunt voor het vaststellen van structurele middelen voor het opleiden van brandweerpersoneel.

Vandaar dat, ondanks dat de ramingen voor deze post nu niet realistisch zijn, deze post als risico wordt aangemerkt.

Benchmark

Uit benchmarkgegevens wordt onderstreept dat de budgetten voor vakbekwaam worden, in vergelijking met de in omvang vergelijkbare veiligheidsregio's, relatief laag zijn.

Samenvatting	2017	2018	2019	2020
Besparingen	0	0	0	0
Uitzettingen	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0

Vrijwilligersvergoeding

Inleiding

Bij de regionalisering op 1 januari 2014 is er € 3,8 miljoen van de gemeenten overgekomen voor de vrijwilligersvergoeding. Het verloop van de uitgaven in de jaren erna is als volgt:

Vrijwilligersvergoeding 2014-2016	2014	2015	2016
<i>Begroting</i>	3.802.271	3.805.000	3.905.076
<i>Werkelijke uitgaven</i>	4.069.000	4.183.454	4.365.000*
Saldo	-266.729	-378.454	-460.000

* Prognose op basis van de 8 maands bestuursrapportage

Deze overschrijding is deels het gevolg van de uitzetting vakbekwaam worden, zoals bij het vorige thema benoemd.

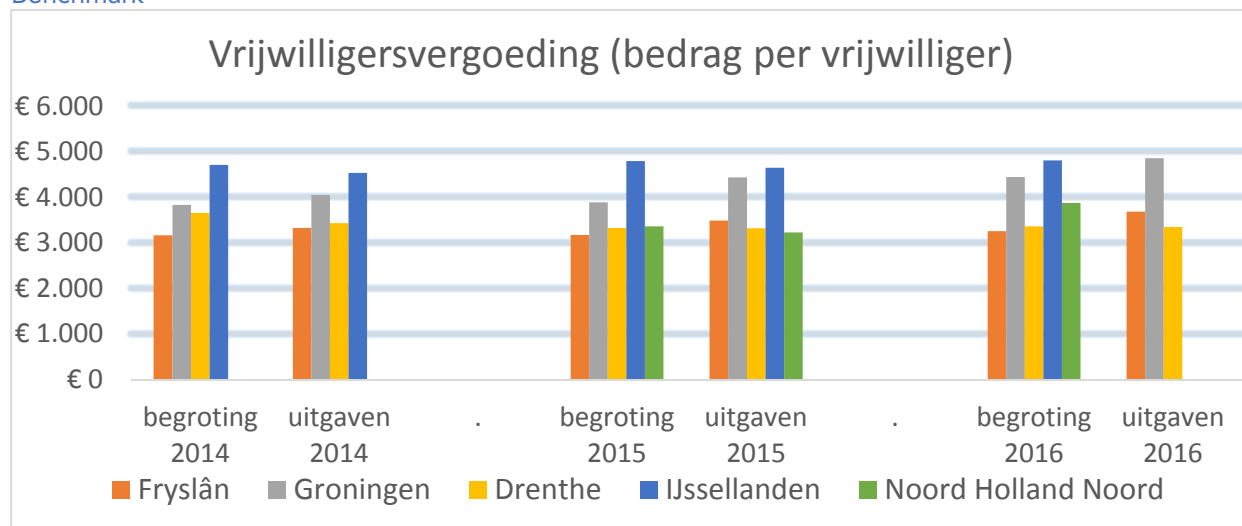
De toenemende uitstroom leidt tot een verlies van kennis in de organisatie. Dit verlies wordt opgevangen door andere vrijwilligers op te leiden. Voor de uren die vrijwilligers hier aan spenderen, worden ze vergoed met een vrijwilligersvergoeding. Door de toename van het aantal opleidingen stijgt de vrijwilligersvergoeding. Daarnaast worden vrijwilligers meer betrokken bij de regionale organisatie via bijvoorbeeld projectgroepen en klankbordgroepen en zijn reisbewegingen in regionaal verband gewijzigd, wat ook resulteert in een toename van de vrijwilligersvergoeding.

Risico's

Ook voor de vrijwilligersvergoeding geldt dat dekkingsplan 2.0 antwoord gaat geven op vragen als de noodzakelijke bezetting van elke post, de geoefendheid van de vrijwilliger en de daarbij behorende normen. Daaruit vloeit voort dat er beter antwoord op de vraag kan worden gegeven wat een vrijwilliger gaat kosten op basis van kengetallen, en wat dus het benodigde budget zou moeten zijn.

Benchmark gegevens bij vergelijkbare veiligheidsregio's laten zien dat Friesland aan de lage kant zit qua budget per vrijwilliger. De verwachting is dat het budget verhoogd dient te worden. Het structurele risico wordt voorlopig ingeschat op € 250.000. Dit is exclusief de toename in verband met vakbekwaam worden, zoals bij het onderdeel 'Vakbekwaamheid' beschreven.

Benchmark

De benchmarkgegevens ondersteunen het beeld dat de budgetten voor vrijwilligersvergoeding, in vergelijking met de in omvang vergelijkbare veiligheidsregio's, relatief laag zijn.

Samenvatting	2017	2018	2019	2020
<i>Besparingen</i>	0	0	0	0
<i>Uitzettingen</i>	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0

Meldkamer

Inleiding

In 2013 is het Transitieakkoord meldkamer van de toekomst getekend. Dit was de formele start van de vorming van de Landelijke Meldkamerorganisatie (LMO). De huidige meldkamers van ambulance, brandweer, politie, veiligheidsregio's (opgeschaalde zorg) en de Koninklijke Marechaussee zouden worden samengevoegd en opgaan in de LMO.

Na een voortvarende start bleek dat de oorspronkelijke opzet en organisatie van het project te complex waren om het project binnen het budget en de planning tot een goed einde te kunnen brengen. Dit is vastgesteld door de landelijke stuurgroep en de bestuurlijke regiegroep LMO en bevestigd door het rapport van de Gateway Review uitgevoerd in het vierde kwartaal van 2015. Er is sprake van onduidelijkheid op diverse fronten, waaronder het eindbeeld en de sturing en coördinatie van het project.

In het Transitieakkoord zijn afspraken gemaakt over financiën. In het licht van de heroriëntatie worden die voor zover noodzakelijk aangepast. Daarbij gaat het om afspraken over:

- de samenvoegingen van meldkamers tot tien meldkamerlocaties.
- de overdracht van het beheer aan de politie.
- de financiële overdracht aan VenJ.
- de taakstelling.

Het eindbeeld van de LMO is nog niet exact bekend. Na 2020, als de uitkomsten van het samenvoegen van de meldkamers, het ontwikkelen van de multidisciplinaire samenwerking en taakuitvoering bekend zijn, kan vorm en inhoud gegeven worden aan een multidisciplinaire landelijke meldkamerorganisatie. Een van de aandachtspunten hierbij is de wijze waarop deze multidisciplinaire LMO bij de politie kan en moet worden ingebed.

De huidige stand van zaken is dat door Veiligheidsregio Fryslân niet is ingestemd met de notitie 'heroriëntatie landelijke meldkamer'. Daarbij dient te worden opgemerkt dat dit standpunt gewijzigd zou kunnen worden naar aanleiding van het directiebesluit van 14 september 2016. In noordelijke verband is reeds een efficiëncyslag gemaakt bij de vorming van de Meldkamer Noord Nederland. Aan het Veiligheidsberaad is aangegeven dat bij de vorming van de landelijke meldkamer rekening dient te worden gehouden met de al gerealiseerde efficiëncyslag.

Risico's

Ambtelijk overleg over de financiële overdracht is inmiddels gestart. Dit moet leiden tot duidelijkheid over de financiële consequenties voor de gemeenten. Het is nog onbekend over de wijze waarop de LMO gefinancierd wordt. Twee scenario's zijn realistisch: financiering verloopt of via het gemeentefonds of via de rijksbijdrage aan de veiligheidsregio's (BDUR). In het eerste geval is het risico rechtstreeks voor de gemeenten. In het tweede geval ligt het risico bij de veiligheidsregio, waarna het bestuur een afweging moet maken hoe hiermee om te gaan.

De Meldkamer Noord Nederland heeft reeds een efficiëncyslag gemaakt. Daardoor zal vermoedelijk de verlaging van het gemeentefonds of de BDUR hoger zijn dan de huidige bijdrage aan de meldkamer. Het verschil, en daarmee het risico, kan oplopen tot € 750.000.

Tot 2020 is er voldoende budget MkNN beschikbaar in de begroting van Veiligheidsregio Fryslân. Doordat de besluitvorming over dit onderwerp en de financiering nog op zich laat wachten, is het voorstel om voorlopig het budget niet te verhogen, en dit onderwerp als risico te benoemen.

Samenvatting	2017	2018	2019	2020
<i>Besparingen</i>	0	0	0	0
<i>Uitzettingen</i>	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0

Inhoudelijk voorstel van auditcommissie:

1. Voordat de middelen van de Meldkamer Noord Nederland overgaan in de LMO is het goed om te toetsen in welke mate de begroting van MkNN realistisch is opgesteld. Vandaar het voorstel om initiatieven te ondernemen om ook bij de Meldkamer een Operatie Stofkam uit te laten voeren.

Structurele afwijkingen Brandweer

Inleiding

Op 19 maart 2015 heeft het Algemeen Bestuur het Beleidsplan Brandweer Fryslân 'de koers naar toekomstbestendige brandweezorg in Fryslân' vastgesteld. Hiermee is het beleidsmatige en financiële kader voor de brandweerorganisatie voor de periode 2015-2018 bepaald. Als budget voor kwaliteitsverbetering en als vliegwiel voor doorontwikkeling is er incidenteel € 1,2 miljoen beschikbaar gesteld. Deze incidentele middelen worden de komende twee jaar ingezet voor voornamelijk extra (tijdelijke) capaciteit.

Voor de structurele dekking van de doorontwikkeling zou een bedrag tussen de € 600.000 en € 800.000 gevonden moeten worden om deze om te buigen in de begroting (nieuw voor oud). Het Beleidsplan Brandweer Fryslân 2015-2018 bestaat uit twee sporen, te weten verder bouwen aan de staande organisatie en doorontwikkeling naar toekomstbestendige brandweezorg. Naast het vaststellen van deze sporen zijn drie verbeterpunten met hoogste urgentie benoemd: paraatheid, operationele informatievoorziening en lerende organisatie.

Besparingen

Om dekking te vinden voor bovenstaande items is kritisch naar de begroting gekeken. Dit om dekking te vinden voor enerzijds nieuw beleid en anderzijds voor budgetten die vanuit voortschrijdend inzicht te laag zijn gebleken. In deze periode is de stofkam er dus al eens doorheen gehaald. Dit heeft er onder andere toe geleid dat een aantal budgetten zijn afgeroomd. Deze voordelen zijn samengevoegd tot een nieuw budget ter hoogte van € 300.000. Via Operatie Stofkam worden deze middelen ingezet om meerdere uitzettingen juist in de begroting te zetten.

	2017	2018	2019	2020
<i>Besparing eerdere stofkam</i>	300	300	300	300
Totaal	300	300	300	300

Uitzettingen

Als onderdeel van het verbeterpunt lerende organisatie is er structurele dekking benodigd voor brandonderzoek. Datzelfde geldt voor Brandveilig Leven als onderdeel van Brandweezorg 2.0.

Voor wat betreft de digitale informatievoorziening moet verder geïnvesteerd worden in voertuigautomatisering. Hiervoor is in de huidige begroting te weinig budget beschikbaar om door te kunnen ontwikkelen. Daarom is een structurele uitzetting nodig van € 110.000 in 2017 en 2018, tot € 350.000 in 2019 en verder. Nu hangt ook dit item in belangrijke mate samen met het Dekkingsplan 2.0. Daar vindt dan ook de integrale afweging plaats of de structurele verhoging van € 110.000 naar € 350.000 nodig is. In Operatie Stofkam is alleen de eerste verhoging opgenomen.

Daarnaast is van de budgetten bindingsactiviteiten en overige personeelsvoorzieningen gebleken dat deze ontoereikend zijn. Deze budgetten zijn de zogenaamde 'smeerolie' van de organisatie (bijvoorbeeld de restauratieve voorzieningen bij oefeningen en uitruk). Tevens is na de regionalisering de reisbeweging van vrijwilligers gewijzigd. Deze gewijzigde reisbeweging wordt mede veroorzaakt doordat vrijwilligers meer worden betrokken bij projecten en klankbordgroepen. Het totale structurele tekort komt uit op € 140.000, waarvan € 30.000 voorreiskosten.

Daarmee blijkt dat voorlopig geen 6 tot 8 ton nodig is om de doorontwikkeling structureel in de begroting op te nemen. De beschikbare € 300.000 volstaat om deze kosten te dekken.

	2017	2018	2019	2020
<i>Brandveilig leven en brandonderzoek</i>	-50	-50	-50	-50
<i>Voertuigautomatisering</i>	-110	-110	-110	-110
<i>Bindingsactiviteiten</i>	-110	-110	-110	-110
<i>Reiskosten</i>	-30	-30	-30	-30
Totaal	-300	-300	-300	-300

Risico's

Uit onderzoek van het Veiligheidsberaad blijkt dat de rol van de veiligheidsregio's in het kader van het OMS herzien dient te worden. De conclusie van het onderzoek luidt dat er geen wettelijke basis is voor de wijze waarop veiligheidsregio's nu de regie voeren op het tot stand komen van OMS. Daarnaast wordt getwijfeld aan de wijze waarop kosten worden verhaald op de gebruikers van OMS. De Raad van Brandweer Commandanten (RBC) en de Raad van Directeuren Veiligheidsregio's (RDVR) hebben een second opinion laten uitvoeren. De second opinion onderschrijft de conclusies op hoofdlijnen, maar adviseert om een nadere beschouwing van het huidige systeem uit te laten voeren. Daarbij wordt opgemerkt dat er grote regionale verschillen zijn in de uitvoering van het OMS. Naar verwachting betekent de herziening dat de huidige begrote opbrengsten van € 210.000 op korte termijn komen te vervallen.

De Inspectie SZW heeft ten aanzien van arbeidshygiëne bij 19 veiligheidsregio's een inspectieronde gehouden. Zo ook bij een aantal brandweerposten van Brandweer Fryslân. Uit het onderzoek is gebleken dat de brandweer onvoldoende zorgvuldig omgaat met vervuilde kleding. In 2015 heeft Brandweer Fryslân een warme risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) uitgevoerd en op basis daarvan werkt Brandweer Fryslân momenteel aan de arbeidshygiëne van repressieve medewerkers. Voor deze medewerkers wordt een handelingsperspectief ontwikkeld. Door materieelbeheer, huisvesting en vakbekwaamheid worden kosten gemaakt voor het faciliteren van schoon werken. Uiterlijk in het vierde kwartaal van 2016 worden de plannen van aanpak inclusief de financiële consequenties vastgesteld. Intussen wordt uitvoering gegeven aan alle quick-wins.

Samenvatting	2017	2018	2019	2020
<i>Besparingen</i>	300	300	300	300
<i>Uitzettingen</i>	-300	-300	-300	-300
Totaal	0	0	0	0

Gezondheid

Inspecties kinderopvang

Inleiding

Bij GGD Fryslân is de uitvoering van de inspecties kinderopvang de belangrijkste taak binnen pijler 4 Toezicht houden. Het uitvoeren van inspecties kinderopvang is een wettelijk taak van gemeenten, die verplicht door GGD'en moet worden uitgevoerd. De kosten van het uitvoeren van deze inspecties brengt GGD Fryslân door middel van een uurtarief in rekening bij de gemeenten. In financiële zin wordt deze taak dus uitgevoerd alsof het een markttaak is.

Uitzettingen

Uit de analyse van de begroting voor dit onderdeel blijkt dat de geraamde inkomsten niet in evenwicht zijn met de geraamde kosten voor de personeelsformatie. Om deze mismatch recht te trekken, is het noodzakelijk de geraamde inkomsten in de begroting naar beneden bij te stellen met een bedrag van € 330.000.

Besparingen

Een deel van de inkomstenderving kan worden opgelost door de huidige tarieven te verhogen naar wat landelijk gangbaar is. Daarmee nemen de opbrengsten met € 60.000 toe.

Voorgesteld wordt de inkomstenderving voor het overige op te vangen door, overeenkomstig de realisatie in de afgelopen jaren, de benodigde meerkosten en meeropbrengsten van het maatwerkpakket structureel op te nemen in de begroting. Daarbij gaat het om extra kosten ter grootte van € 900.000 en extra inkomsten van € 1.170.000.

Risico's

Door uit te gaan van een bepaalde marge op maatwerk, neemt het risicoprofiel van de omzetten toe. In de herziening van het weerstandsvermogen wordt hiermee rekening gehouden.

Daarnaast wordt uitgezocht wat het effect is van het financieren van het product uit de inwonerbijdrage, in plaats van als maatwerk. Financieren uit het collectief ligt meer voor de hand, aangezien het een wettelijke taak van de GGD betreft. Een dergelijke andere wijze van financiering heeft op de begroting van de GGD geen gevolgen, maar kan wel leiden tot een herverdeeleffect over de gemeenten. Dit voorstel wordt meegenomen bij de behandeling van de ontwikkelingen binnen het werkveld van de inspecties.

Een andere ontwikkeling die speelt, is dat voor de uitvoering van inspectie kinderopvang wordt naar verwachting het 'Nieuwe Toezicht' per 1 januari 2018 ingevoerd. Momenteel worden de inspecteurs geschoold om het nieuwe toezichtskader te kunnen toepassen. De gevolgen qua kosten voor het uitvoeren van inspecties volgens het nieuwe toezichtskader zijn nog niet in te schatten. Zodra dit bekend is, volgt er een voorstel inclusief een heroverweging over de verrekening op basis van uurtarief of gemeentelijke bijdrage.

Samenvatting	2017	2018	2019	2020
Besparingen	330	330	330	330
Uitzettingen	-330	-330	-330	-330
Totaal	0	0	0	0

Normontwikkeling publieke gezondheid

Inleiding

Het Ministerie van VWS werkt aan de voorbereiding van de 3^e tranche WPG, die per 2018 moet ingaan. Hiervoor is het Stimuleringsprogramma Betrouwbare Publieke Gezondheid ingericht. VWS doet dit vanuit haar systeemverantwoordelijkheid voor de publieke gezondheid, om zo de samenhang, kwaliteit en uniformiteit te borgen in een landelijk dekkend systeem van GGD'en.

Eén van de onderdelen is het ontwikkelen van veldnormen voor de vier verschillende pijlers van de publieke gezondheid:

Pijler 1:	monitoring, signalering, advisering
Pijler 2:	uitvoerende taken gezondheidsbescherming
Pijler 3:	publieke gezondheid bij incidenten, rampen en crises
Pijler 4:	toezicht houden

VWS doet dit vanuit haar systeemverantwoordelijkheid voor de publieke gezondheid, om zo de samenhang, kwaliteit en uniformiteit te borgen in een landelijk dekkend systeem van GGD'en. De verwachting is dan ook dat deze normen wettelijk worden vastgelegd. Voor een aantal onderdelen bestaan al zogenaamde veldnormen, zoals voor Infectieziektebestrijding, Technische Hygiënezorg, TBC en Medische Milieukunde. De verwachting is dat VWS deze veldnormen overneemt als de wettelijke normen. GGD Fryslân voldoet op dit moment niet aan deze normen. In het meerjarenbeleidsplan 2015-2018 is afgesproken dat vooral op IZB en MMK versterking zou plaatsvinden tot 75% van de veldnorm.

Onderdeel van de versterking van pijler 1 is o.a. het versterken van de capaciteit van GGD'en om het lokale bestuur te adviseren, op basis van betrouwbare informatie en analyses die zijn toegesneden op de regio, gemeente of wijk. Hiervoor wordt een consortium van Academische Werkplaatsen Publieke Gezondheid opgericht onder leiding van het RIVM. Van de GGD'en wordt verwacht dat zij een bijdrage leveren aan deze Academische Werkplaatsen. Daarnaast staat doorontwikkeling van de eigen Academische Werkplaats op de agenda. Deze wordt eind 2016 geëvalueerd, op basis waarvan besloten wordt over de wijze van continuering.

Besparingen

GGD Fryslân heeft, in het kader van de versterking van Infectieziektebestrijding, een DIP'per (Deskundige Infectieziekte Preventie) aangesteld. In feite gaat het hier om invulling van de klassieke hygiënetaak van de GGD (THZ). Alhoewel daarmee nog steeds niet aan de veldnormen wordt gedaan, is de beweging naar meer preventie wel te beschouwen als een kans. De verwachting is dat hiermee, op termijn, minder uitbraken op het terrein van infectieziekten voorkomen. Het is nog te prematuur om hier besparingen voor in te boeken.

Risico's

VWS verwacht dat het traject van het ontwikkelen/vaststellen van veldnormen eind 2017 afgerond is. De verwachting is dat deze normen wettelijk worden vastgelegd. Voor een aantal onderdelen bestaan al zogenaamde veldnormen, zoals voor Infectieziektebestrijding, Technische Hygiënezorg, TBC en Medische Milieukunde. De verwachting is dat VWS deze veldnormen overneemt als de wettelijke normen. GGD Fryslân voldoet op dit moment niet aan deze normen. In het meerjarenbeleidsplan 2015-2018 is afgesproken dat vooral op IZB en MMK versterking zou plaatsvinden tot 75% van de veldnorm.

Voor de Jeugdgezondheidszorg zijn de taken vastgelegd in het Landelijk Professioneel Kader, dat is gebaseerd op het wettelijk basistakenpakket JGZ. Het wettelijk basistakenpakket JGZ is voor het laatst vastgesteld in 2013. GGD Fryslân voldoet op dit moment niet volledig aan deze norm. Bovendien blijkt de huidige financiële dekking voor JGZ te krap.

Samengevat geldt dat de GGD niet voldoet aan de normen voor infectieziektebestrijding, Technische Hygiënezorg, TBC, Medische Milieukunde en JGZ. Daarnaast is onbekend wat de normontwikkeling voor de overige pijlers voor GGD Fryslân gaat betekenen. Dit betekent dat er zowel sprake is van een inhoudelijk als een financieel risico.

Inhoudelijke risico's zijn er nu al, omdat voor een aantal onderdelen niet voldaan wordt aan de gestelde (veld)normen. In het kader van het meerjarenbeleidsplan 2015-2018 is er wel gewerkt aan versterking van IZB en MMK tot 75% van de veldnorm, maar daarmee zit het nog steeds onder waakvlamniveau.

Wat betreft de JGZ kan worden geconstateerd dat er naast het feit dat we niet volledig voldoen aan de norm van het Landelijk Professioneel Kader, er structureel ook weinig 'verandertijd' beschikbaar is. De financiële dekking voor de JGZ is momenteel onvoldoende, en de kosten worden gedekt uit incidentele meevallers (bv. PGA). Het huidige budget is vastgesteld bij de invoering van het nieuwe basistakenpakket in 2013. Daarna heeft geen herijking meer plaatsgevonden. Het is wenselijk om dit wel op korte termijn te doen, en vervolgens één keer per vier jaar.

Daarnaast is er sprake van een toekomstig financieel risico als de normen wettelijk worden vastgelegd in de 3e tranche WPG. De financiële impact wordt ingeschat op € 670.000. Mochten de veldnormen definitief worden, dan zijn de ramingen niet meer realistisch. Tot die tijd bestaat dit risico.

<u>Samenvatting</u>	2017	2018	2019	2020
<i>Besparingen</i>	0	0	0	0
<i>Uitzettingen</i>	0	0	0	0
<i>Totaal</i>	0	0	0	0

Aansluiten ontwikkelingen Sociaal Domein

Inleiding

Per 2015 zijn taken in het sociaal domein (jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en participatiewet) gedecentraliseerd naar gemeenten. De gedachte hierachter is dat gemeenten beter zicht hebben op de problematiek en beter in staat zijn om dichtbij en goedkoper maatwerk te kunnen leveren. Bovendien is de verwachting dat gemeenten, door in te zetten op preventie, in staat zijn om te bezuinigen op de duurdere zorg.

GGD Fryslân voert de publieke gezondheid uit voor gemeenten en is daarmee een belangrijke partner in het behalen van de doelen in het sociaal domein. GGD Fryslân anticipeert hierop door dichterbij gemeenten te gaan werken en meer ruimte voor de professionals te creëren.

In het kader van de bezuinigingsoperatie 'Skerp' (2011-2014) is onder andere bezuinigd op de formatie epidemiologie, beleidsadvisering en gezondheidsbevordering. Afgesproken is dat de focus vooral zou liggen op provinciale taken. Met de ontwikkelingen in het sociaal domein ontstaat de behoefte om meer taken op lokaal niveau uit te voeren. Dit is ook vertaald in het meerjarenbeleidsplan 2015-2018 en het bestuurlijk vastgestelde organisatieplan GGD, waarin "Gezond in wijk en dorp" als speerpunt is benoemd, met daarbinnen specifieke aandacht voor het leveren van data op wijk- en dorpniveau.

Uitzettingen

In de bestuurscommissie gezondheid is daarom de toezegging gedaan om de gegevens uit de gezondheidsmonitor voor 4-12 jarigen te leveren op wijk- en dorpniveau. Hierbij is in het organisatieplan GGD rekening gehouden met de personele kosten die dit met zich meebrengt, echter onvoldoende met de benodigde uitvoeringsbudgetten van € 100.000.

Inhoudelijk liggen er veel kansen om, door in preventie te investeren, zwaardere problemen of escalatie van problemen te voorkomen. Dit vraagt echter wel om een verschuiving van middelen op gemeentelijk niveau.

Samenvatting

	2017	2018	2019	2020
<i>Besparingen</i>	0	0	0	0
<i>Uitzettingen</i>	-100	-100	-100	-100
Totaal	100	100	100	100

Structurele afwijkingen Gezondheid

Inleiding

Voor het programma Gezondheid geldt dat dit programma over 2014 een negatief resultaat kent van € 33.000. Het positieve saldo in 2015 van € 282.000 wordt veroorzaakt door twee incidentele voordelen, namelijk de toerekening van overhead (€ 168.000) en een incidenteel voordeel op de uitvoering van PGA (€ 136.000). Als hiermee rekening wordt gehouden dan is er ook in 2015 sprake van een negatief resultaat op het programma gezondheid.

In lijn met de resultaten van de afgelopen jaren komt uit de analyse van de afwijkingen van de begroting naar voren dat er geen sprake is van structurele onderschrijdingen.

Samenvatting

	2017	2018	2019	2020
<i>Besparingen</i>	0	0	0	0
<i>Uitzettingen</i>	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0

Organisatie

Bedrijfsvoering 3.0

Totstandkoming besluitvorming

Medio 2013	In de, voor de regionalisering opgestelde, nota Inrichting Staf & Ondersteuning, is afgesproken dat medio 2014 een evaluatie plaats vindt.
Medio 2014	Uit de benchmark van Berenschot blijkt een afwijking in overhead ten opzichte van de referentiegroep van 10% (15,3 fte), voornamelijk bij P&O en Financiën. PWC uit haar zorg over mate van Control via de toelichting bij de jaarrekening.
Eind 2014	Het dagelijks bestuur stelt in de kaderbrief voor om de formatie voor P&O en Financiën structureel met € 620.000 te verhogen.
Begin 2015	Uit de zienswijzen blijkt dat een aantal gemeenten zich niet kunnen vinden in het structurele karakter van de verhoging.
Begin 2015	Het dagelijks bestuur past op basis van de gemeentelijke zienswijzen de kaderbrief aan. Naast de uitbreiding neemt het bestuur een taakstelling op. Deze loopt jaarlijks op, net zolang totdat de verhoging in 2020 € 0 bedraagt. Het algemeen bestuur besluit conform dit voorstel.

Inzet middelen

De beschikbare middelen zijn primair ingezet om de formatie voor P&O en Financiën op orde te brengen. Door de tijdelijkheid van middelen is tevens ingezet op taken en projecten die de potentie hebben om op korte termijn de bedrijfsvoering kwalitatief te verbeteren en op langere termijn tot een verlaging van middelen te leiden. Denk hierbij aan investeringen op het gebied van informatiemanagement, ICT en continu verbeteren. Ten slotte is een deel van de middelen gebruikt om de flexibiliteit van het personeelsbestand te verhogen, en daarmee ruimte te bieden voor kwalitatief beter personeel.

Besparingen

De kansen in Bedrijfsvoering 3.0 betreffen de investeringen in zichzelf terug verdienende taken en projecten. Door structureel te investeren in slimme, simpele producten en diensten en in kwalitatief goed personeel is de verwachting dat dit zich op termijn uit gaat betalen. Enerzijds in lagere beheerskosten, anderzijds in een verlaging van het aantal personeelsleden.

	2017	2018	2019	2020
<i>Verlaging beheerskosten</i>	130	130	130	215
<i>Verlaging personeelskosten</i>	0	0	120	140
Totaal	130	130	250	355

Uitzettingen

Om een verlaging van de beheerskosten en personeelskosten te realiseren, is het een voorwaarde om de komende jaren te investeren. Soms incidenteel, soms structureel. Zo vragen vooral de beleidsmatige P&O taken en de financiële ondersteuning richting de GGD om een structurele uitbreiding. Ook de investering in informatiemanagement heeft door de toenemende mate van digitalisering en de automatisering een structureel karakter.

Daarnaast kan een verlaging van de kosten alleen gerealiseerd worden door de komende jaren te investeren in projecten en taken die zichzelf terug verdienen. Het optimaliseren van processen, het automatiseren van arbeid en het continu verbeteren van producten en diensten vraagt om te investeren in systemen, tijd en kennis. Door het terugverdieneffect van deze investeringen houden we hierbij rekening met een afloop in de benodigde middelen.

	2017	2018	2019	2020
<i>Investering in formatie</i>	-320	-240	-240	-240
<i>Investering taken met terugverdieneffect</i>	-275	-200	-165	-115
Totaal	-595	-440	-405	-355

Risico's

Operatie Stofkam maakt inzichtelijk dat, door een voorschot te nemen op toekomstige besparingen, de taakstelling van Bedrijfsvoering 3.0 valt te realiseren. Echter, de uitdaging om in 2020 een kwalitatief hoogwaardige bedrijfsvoering te hebben met 10% minder bezetting dan vergelijkbare organisaties blijft een ambitieuze. Het op voorhand inboeken van besparingen verhoogt deze ambitie, en daarmee het risico dat de begroting tussentijds verhoogd moet worden.

<i>Samenvatting</i>	2017	2018	2019	2020
<i>Tijdelijk beschikbare middelen</i>	465	310	155	0
<i>Besparingen</i>	130	130	250	355
<i>Uitzettingen</i>	-595	-440	-405	-355
Totaal	0	0	0	0

Structurele afwijkingen programma Organisatie

Inleiding

In het kader van realistisch ramen zijn alle materiële kosten per productgroep van het programma Organisatie op een gedetailleerd niveau doorgelopen. Hierbij is gekeken naar de ontwikkeling van de werkelijke kosten over de afgelopen paar jaar en de aansluiting bij de budgetten. Daarnaast is een analyse gemaakt van de nut en noodzaak van bepaalde kosten. Onderstaand zijn de besparingen en uitzettingen opgenomen die op productgroep niveau een effect groter dan € 10.000 hebben.

Besparingen

Als gevolg van een toename van het aantal softwareprogramma's dat via licenties wordt aangeschaft dalen de onderhoudskosten voor automatisering. Tevens is gebleken dat deze post afgelopen jaren structureel te hoog begroot was. De kosten van verzekeringen vallen ook structureel lager uit dan begroot.

	2017	2018	2019	2020
<i>Onderhoudskosten automatisering</i>	40	40	40	40
<i>Verzekeringen</i>	15	15	15	15
Totaal	55	55	55	55

Uitzettingen

Er is een tendens zichtbaar waarbij investeringen in software afnemen en in plaats hiervan meer softwarelicenties aangeschaft worden. Dit zijn kosten die jaarlijks ten laste van de exploitatie komen. Daarnaast zijn de kosten voor telefonie structureel hoger dan begroot. Steeds meer werknemers krijgen de beschikking over een mobiele telefoon en ook het aantal data abonnementen neemt toe.

	2017	2018	2019	2020
<i>Computerlicenties</i>	-15	-15	-15	-15
<i>Telefonie</i>	-35	-35	-35	-35
<i>Printerkosten</i>	-10	-10	-10	-10
Totaal	-60	-60	-60	-60

Risico's

De enorme stijging van het aanbod en het gebruik van data brengen risico's met zich mee op het gebied van privacy en beheersing. Daarbij gaat het niet alleen om technische risico's, maar net zo zeer om het gedragsaspect van de gebruiker. Om deze risico's te beheersen, zijn de bestaande middelen waarschijnlijk niet toereikend. Voorlopig schatten we het risico in op € 70.000 structureel. De definitieve uitwerking wordt in de kaderbrief uitgewerkt.

<i>Samenvatting</i>	2017	2018	2019	2020
<i>Besparingen</i>	55	55	55	55
<i>Uitzettingen</i>	-60	-60	-60	-60
Totaal	-5	-5	-5	-5

Aangezien de besparingen en de uitzettingen per saldo slechts een marginaal effect hebben, is er voor gekozen deze niet op te nemen in het totaal overzicht van dit document. Wel wordt op productgroep niveau de begroting aangepast naar een realistisch bedrag. Dit heeft geen effect op het totaalniveau.

Weerstandsvermogen

Inleiding

Volgens de financiële verordening van Veiligheidsregio Fryslân wordt eens in de vier jaar de nota weerstandsvermogen en risicobeheersing herzien. Begin 2015 is de meest recente nota vastgesteld. Deze geeft inzicht in de belangrijkste risico's die de organisatie loopt, en op welke wijze deze worden afgedekt. Een belangrijk onderdeel van deze nota is de beleidslijn rondom de hoogte van de weerstandscapaciteit. Er is afgesproken dat de incidentele weerstandscapaciteit (in de vorm van een algemene reserve) € 1,6 miljoen bedraagt. Daarnaast is er een post onvoorzien als structurele weerstandscapaciteit, en wel van € 500.000 per jaar. Deze post is alleen bedoeld voor personele fricties. Onvoorzien kosten van andere aard dienen ergens anders binnen de begroting te worden opgevangen.

Benutting van het budget

In de jaren 2015 en 2016 is de post onvoorzien volledig benut. Dit als gevolg van personele fricties door reorganisatie en herschikking en wegvallen van taken. In het jaar 2014 is de post (onder het oude beleid) niet volledig benut, vooral ook omdat de noodzaak ontbrak deze in te zetten, gezien het overschot van € 3,2 miljoen op de gehele exploitatie. In de resterende jaren waarin de huidige nota geldig is, is de verwachting dat het budget ook de komende jaren volledig benut gaat worden.

Risico's

Andere risico's dan hierboven genoemd worden niet afgedekt door de huidige weerstandscapaciteit en zullen in de meeste gevallen leiden tot een aanvullende gemeentelijke bijdrage. De belangrijkste risico's zijn benoemd in de risico-paragrafen van de jaarstukken. Het niet afdekken van deze risico's is in overeenstemming met het beleid zoals vastgelegd en wordt daarom door het bestuur als aanvaardbaar aangemerkt.

Samenvatting	2017	2018	2019	2020
<i>Besparingen</i>	0	0	0	0
<i>Uitzettingen</i>	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0

Inhoudelijk voorstel van auditcommissie:

De jaarrekening 2015 leidde tot een discussie over de mate waarin het wenselijk is om de algemene reserve in te zetten als een egalisatiemiddel. De huidige nota weerstandsvermogen biedt hier nu geen ruimte voor. Daarnaast lijkt het verstandig om te onderzoeken of de nota passend is bij de 'nieuwe' organisatie, van na 1 januari 2014. Vandaar het voorstel om in het voorjaar 2017 de nota weerstandsvermogen bestuurlijk te evalueren.

Treasury

Inleiding

In de begroting van Veiligheidsregio Fryslân is een budget beschikbaar voor geldleningen. Deze worden voor het grootste deel gebruikt voor de financiering van de materiële vaste activa (gebouwen en materieel).

Besparingen

Bij de begrotingsopzet rondom de regionalisering is een inschatting gemaakt dat de ingebrachte activa 1 op 1 met lang vreemd vermogen gefinancierd kan worden, en wel tegen een rente van 3%. In de praktijk blijkt dat een deel van de activa wordt gefinancierd met andere middelen, bijvoorbeeld reserves en kortlopend (leveranciers-)krediet.

De combinatie van deze financieringsstructuur en een iets lagere marktrente (nu ca 2,85%), zorgt ervoor dat over de investeringen gemiddeld 2,5% rente wordt betaald. Door deze zogenaamde omslagrente toe te passen op de begroting, kan het budget structureel met € 250.000 worden verlaagd. De budgetruimte is vanaf 2017 beschikbaar: in 2016 is het budget incidenteel al verlaagd met € 250.000.

Risico's

Na verlaging van het budget is de begroting gevoeliger voor wijzigingen in de financieringsstructuur en voor wijzigingen in de marktrente. Om deze risico's te ondervangen gaan we door met het goed beheersen van de leningenportefeuille. Daarnaast is het wenselijk om bestuurlijk een afspraak te maken over mogelijke indexering van de gehanteerde marktrente (zoals nu al voor materiële kosten en loonkosten het geval is).

Samenvatting	2017	2018	2019	2020
<i>Besparingen</i>	250	250	250	250
<i>Uitzettingen</i>	0	0	0	0
Totaal	250	250	250	250

Inhoudelijk voorstel van auditcommissie:

Het bestuur voor te stellen om, naast materiële kosten en loonkosten, ook de rentelasten jaarlijks aan te passen, indien de situatie daartoe aanleiding geeft.

Reserves en voorzieningen

Inleiding

In maart 2015 is een nieuwe nota reserves en voorzieningen vastgesteld. Hierin staat dat bestemmingsreserves alleen worden gevormd indien een concreet plan van besteding en dekking aanwezig is. Voor de algemene reserve geldt het minimumniveau zoals bepaald in de nota weerstandsvermogen. Deze beleidsregels leiden ertoe dat er geen vrij besteedbare reserves meer aanwezig zijn.

Voorzieningen worden gevormd volgens de regels van het BBV (Besluit Begroten en Verantwoorden). Op dit moment is er nog een voorziening aanwezig voor het sociaal plan SN1B (Samen Naar 1 Brandweer), voor spaarverlof en voor groot onderhoud van gebouwen. Deze sluiten aan met de onderliggende verplichtingen en/of het plan van egalisatie van lasten. Ook hierin zit dus geen 'ruimte'.

Besparingen

Door het gevoerde beleid rondom reserves en voorzieningen is in deze fondsen geen vrije ruimte beschikbaar. De posten worden jaarlijks en tussentijds geactualiseerd, eventuele extra stortingen of mogelijke vrijvallen worden daarbij direct doorgevoerd.

Risico's

Indien risico's zich voordoen die zijn benoemd in de nota weerstandsvermogen, dan wel risico's waar specifieke voorzieningen voor zijn gevormd, kunnen deze hierin worden opgevangen. Nieuwe risico's hebben direct impact op de begroting.

Samenvatting	2017	2018	2019	2020
<i>Besparingen</i>	0	0	0	0
<i>Uitzettingen</i>	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0

Meerjareninvesteringsplan materieel brandweer

Inleiding

In 2014 is vastgesteld dat de kapitaallasten niet voldoende geïndexeerd zijn. Gebouwen en materieel staan begroot voor de oorspronkelijke aanschafwaarde, terwijl het niet realistisch is om in de toekomst voor datzelfde bedrag een vervangende investering te doen. Het maximale tekort is ingeschat op € 650.000 voor huisvesting en € 650.000 materieel van Brandweer Fryslân.

Brandweer Fryslân heeft de afgelopen periode een compleet meerjareninvesteringsplan opgesteld. Voor het onderdeel materieel blijkt dat het tekort in 2020 zich voor het eerst dreigt voor te doen. In de jaren erna loopt het op tot € 650.000. Binnen het project dekkingsplan 2.0 zijn materieel en kazernes, naast de repressieve organisatie, dé onderwerpen van gesprek. In dit gesprek met het bestuur over hoe de repressieve dekking in Fryslân te organiseren, moeten vanuit veiligheid, kwaliteit, efficiency en effectiviteit inhoudelijke en financiële afwegingen gemaakt worden.

Besparingen

Voor Operatie Stofkam zijn alle prijzen en afschrijvingstermijnen tegen het licht gehouden. Hieruit komt voort dat voor een aantal zaken de afschrijvingstermijn niet past bij de technische levensduur. In sommige gevallen moet de afschrijvingstermijn worden verkort, in andere gevallen verlengd. Per saldo levert dit een structureel voordeel op.

De grootste voordelen zijn te behalen door de afschrijvingstermijn van de dienstauto's en personeels-materialervoertuigen te verlengen van 7 naar 10 jaar en die van de tankautospuiten te verlengen van 15 naar 16 jaar. Ondanks dat dit een afwijking is van wat landelijk gangbaar is, vinden wij dit op basis van ervaringscijfers een verantwoorde keuze die binnen de landelijk geaccepteerde bandbreedtes blijft als het gaat om risico's.

Daarnaast zijn er in de komende jaren nog incidentele overschotten te verwachten als groei naar een gelijkmatige spreiding van een "beredeneerd" meerjareninvesteringsplan. Deze incidentele overschotten worden in de komende kaderbrief opgenomen.

Het structurele overschot kan enerzijds direct worden ingezet als structurele besparing en anderzijds om het risico van € 1,3 miljoen te verlagen. In Operatie Stofkam is er voorlopig voor gekozen om de opbrengsten direct te presenteren, zodat de begroting voor de komende jaren niet onnodig lucht bevat.

	2017	2018	2019	2020
<i>Verlengen afschr.termijnen dienstauto's</i>	110	110	110	110
<i>Verlengen afschr.termijnen tankautospuiten</i>	140	140	140	140
Totaal	250	250	250	250

Risico's

Door het voordeel in de begroting te verwerken, blijft het risico van € 650.000 bestaan. Dekkingsplan 2.0 is echter voor een groot deel bepalend of het risico zich ook in deze mate voordoet. Tot vaststelling van het dekkingsplan, eind 2017, is het te prematuur om hier geld voor op te nemen. Vandaar dat het risico voorlopig in dezelfde mate blijft bestaan.

<i>Samenvatting</i>	2017	2018	2019	2020
<i>Besparingen</i>	250	250	250	250
<i>Uitzettingen</i>	0	0	0	0
Totaal	250	250	250	250

Vastgoedportefeuille

Inleiding

Bij de regionalisering in 2014 heeft de veiligheidsregio 45 brandweerkazernes overgenomen van de Friese gemeenten. Hierbij is een bij de gemeenten getoetste inschatting gemaakt van de gewenste afschrijvingstermijnen, het noodzakelijke onderhoud en de budgetten voor exploitatie. Inmiddels is de portefeuille enkele jaren in beheer en ontstaat steeds meer inzicht in de benodigde budgetten.

Besparingen

Gebouwen worden volgens het huidige beleid in 40 jaar afgeschreven. De gebouwen kunnen technisch langer mee, waardoor ook de afschrijvingstermijnen verlengd kan worden van 40 naar 50 jaar. Dit levert structureel € 200.000 per jaar op, bij de huidige portefeuille.

	2017	2018	2019	2020
<i>Verlenging afschrijvingstermijn gebouwen</i>	200	200	200	200
Totaal	200	200	200	200

Uitzettingen

Het opnieuw schouwen van de gebouwen heeft geleid tot een nieuw onderhoudsplan. Hieruit blijkt dat de huidige middelen niet voldoende zijn om de gebouwen op het afgesproken niveau 3 van NEN 2767 te houden. Een structurele uitzetting van € 100.000 is nodig om het onderhoudsniveau op peil te houden.

Daarnaast blijkt uit een analyse over de afgelopen 2 jaar dat de ramingen voor het energieverbruik niet realistisch zijn ten opzichte van het verbruik in de praktijk. Om dit recht te trekken, is € 40.000 extra nodig.

	2017	2018	2019	2020
<i>Tekort onderhoudsvoorziening</i>	-100	-100	-100	-100
<i>Energielasten</i>	-40	-40	-40	-40
Totaal	-140	-140	-140	-140

Risico's

Een terugkerend risico is dat de kapitaallasten niet voldoende geïndexeerd zijn. Gebouwen staan begroot voor de oorspronkelijke aanschafwaarde. Het is echter niet reëel om in 2020 een nieuwe kazerne te bouwen voor het bedrag waarmee in 1980 de oorspronkelijke kazerne is gebouwd. Wanneer alle gebouwen volgens planning en aangepaste tarieven worden vernieuwd, betaalt de veiligheidsregio op termijn structureel € 650.000 meer aan kapitaallasten.

Door het verlengen van de technische levensduur van 40 jaar naar 50 jaar, zoals bij de besparingen wordt voorgesteld, kan het risico naar schatting nog met € 50.000 worden verlaagd. De mate waarin (en de termijn waarop) dit risico zich daadwerkelijk voordoet, is onder andere afhankelijk van het dekkingsplan.

<i>Samenvatting</i>	2017	2018	2019	2020
<i>Besparingen</i>	200	200	200	200
<i>Uitzettingen</i>	-140	-140	-140	-140
Totaal	60	60	60	60

Inkoop en aanbesteding

Inleiding

De veiligheidsregio koopt jaarlijks voor ruim € 23 miljoen aan producten en diensten in. De meeste inkoop vindt plaats binnen de kolommen Brandweer en Bedrijfsvoering. Denk hierbij aan brandweervoertuigen en rollend materieel, flexibele arbeid, opleidingen en software.

De afgelopen jaren is op inkoopgebied de meeste energie gestoken in harmonisatie van producten bij de Brandweer. Beperkingen in de vorm van bestaande contracten, het vermogen van de organisatie om veranderingen door te voeren en de beschikbare bezetting om deze arbeidsintensieve trajecten te begeleiden, zorgen ervoor dat deze harmonisatie gefaseerd plaats vindt, en ook de komende jaren de nodige aandacht vraagt.

Besparingen

De organisatie voert jaarlijks een zogenaamde spendanalyse uit. Deze dwarsdoorsnede van de uitgaven van de veiligheidsregio maakt inzichtelijk welke producten breed verspreid over de organisatie worden ingekocht. Door deze producten centraal in te kopen, is het mogelijk om quick-wins te behalen.

Waar quick wins bij de grotere investeringen te verwachten zijn, zijn deze reeds in de begroting opgenomen. Door ook een drietal kleinere productgroepen aan te besteden, is de verwachting dat hier nog een extra besparing mogelijk is van € 30.000.

<u>Samenvatting</u>	2017	2018	2019	2020
<i>Besparingen</i>	30	30	30	30
<i>Uitzettingen</i>	0	0	0	0
Totaal	30	30	30	30